

”Lättast att rösta på Frelimo”

Valdeltagandet blev rekordlågt. Mindre än hälften av de röstberättigade moçambikierna gick till urnorna för att välja president och parlament.

Av de 7,7 miljoner moçambikier av nästan nio miljoner registrerade väljare som förväntats rösta var det bara cirka 3,5 miljoner som verkligen gick till vallokalen. Förklaringarna varierar. Den tidigare amerikanska presidenten Jimmy Carter, som leder valobservatörerna i Carter Center, menade att människor antingen tror att de inte kan påverka eller så är de nöjda med sakernas tillstånd.

Dagen efter valet hade tidningen Savana en förstasida med rubriken "Rött kort till politikerna i Moçambique" där redaktionen hävdar att soffliggandet var en tydlig, politisk markering av landets befolkning. Speciellt av dess ungdomar, menar Savana, eftersom de inte syntes till i köerna utanför röstlokaler. Även andra skäl bidrog till det låga valdeltagandet. Bland annat kunde 37 röstlokaler inte öppna överhuvudtaget, varken på onsdagen eller torsdagen, på grund av häftiga skyfall som omöjliggjorde transport av material till lokalerna. På andra håll var värmen påfrestande och tros ligga bakom folks beslut att inte gå iväg och rösta.

Men trots allt röstade cirka 3,5 miljoner moçambikier. Två av dem var Sonya Macavi och Lucia Antonio, 23 och 28 år gamla. De jobbar båda som fruktförsäljare utmed 24 juli, en av huvudgatorna i Maputo, och turades om att smita iväg från arbetet för att rösta. De anser att det var lätt att få information om partierna, men erkänner också att de hade nog bestämt parti långt innan kampanjen drog igång.

- Vi känner till Frelimo och är vana vid dem. Men ingen oss vet någonting om Renamo eller vad som händer ifall de vinner. Därför känns det tryggare med Frelimo, säger Sonya Macavi.

Viktigaste fråga för dem båda är arbetslösheten. Ett riktigt jobb är att föredra framför att sälja frukt på gatan. De hoppas att Frelimo kan få igång ekonomin och skapa fler jobb.

- Men nu under valdagarna har det varit sämre än vanligt. Alla är lediga efter att de röstat och då åker många till stranden. Det är inte bra för våra affärer, säger Lucia Antonio.

Utanför Josina Machel-skolan står tre tjugoåriga killar och diskuterar valet som de just deltagit i. Alla tre tycker att den viktigaste frågan är utbildningssituationen i landet, men viktigt är också ekonomisk utveckling samt bekämpande av brottsligheten.

- Det finns bara ett allmänt universitet i Maputo med väldigt få platser. Därför är det skitsvårt att komma in, säger Olivio Zaqueu, och för oss utan ekonomiska resurser är de privata utbildningarna inget alternativ.

Hela gänget tror att Frelimo vinner (fast de vill inte avslöja vilka de röstat på), men att det kommer att bli en knapp seger. Framför allt i parlamentet där det finns en hel del vettiga alternativ till de stora partierna, men att Armando Guebuza, Frelimos presidentkandidat, vinner presidentvalet är de övertygade om.

- Folk vill ha snabba förbättringar som de vet att partierna inte kan erbjuda. Då struntar de hellre i att rösta, säger Mario Marrengula.

Grabbarna anser att det är viktigt att ha internationella valobservatörer på plats eftersom det legitimerar resultatet. Speciellt Renamo, anser killarna, brukar vara väldigt optimistiska i relation till faktiska resultat och blir då extra besvikna när det inte går vägen.

- Partierna gör ofta misstaget att tro att kampanjen speglar hur folk ska rösta. Och delar partierna ut gratis tröjor och kepsar är det klart att människor hänger med i kampanjen. Men det betyder inte de röstar på dem sen. Man är ju alltid ensam i röstbåset, säger Gabriel Machaieie.

Att gå och rösta var självklart för dem alla tre, och de anser att om inte moçambikierna själva engagerar sig, hur ska man då kunna få förändringar till det bättre?

- Dessutom kan man inte gnälla om man inte har röstat. Och jag vill gärna fortsätta att gnälla, säger Mario Marrengula leende.

Johan Sävström, Maputo